

Kertova sanataideteos, tässä tapauksessa seuraava Tšehovin novelli, koostuu eri rakennetekijöistä, jotka on sovellettavissa vastaavanlaiseseen konfliktin sisältävään romaani- tai draamakirjallisuuteen. Kertovan kirjallisuuden yleispiirteisiin kuuluu, että sillä on jokin teema, johtoajatus, jota ei sanota suoraan. Sillä on myös henkilöitä, jotka kuvataan etenevän toiminnan avulla. Henkilöillä on siis jokin pyrkimys tai tavoite. Lisäksi sanataideteos muodostaa juonellisen kokonaisuuden. Se on elämän jatkumosta rajattu katkelma, jolle kirjoittaja antaa rakenteellisesti eheän muodon. Keinot ja tyylit vain vaihtelevat.

Seuraavassa käyn lyhyesti läpi tähän novelliin soveltuvat rakennekäsitteet.

Ekspositio

Se on sanataideteoksen johdanto, toiminnan alku, jossa esitellään keskeiset henkilöt, aika, paikka ja ongelma, se epävakaa tila, joka vaatii ratkaisun.

Konflikti

Alkutilanteen ristiriita voi olla se, että henkilöt taistelevat toisiaan tai ympäristöä vastaan, jolloin puhutaan ulkoisesta konfliktista, tai se, että henkilöt taistelevat itsensä kanssa,

jolloin kyse on sisäisestä konfliktista. Konfliktitilanne vaatii aina ratkaisua. Konflikti on tarinan liikkeelle paneva voima: ristiriitaa lähdetään purkamaan.

Komplikaatio

Komplikaatiovaihe on kertomuksen laajin osa. Se on ihmishuuhdekuvausta, jossa henkilöiden ja tapahtumien vuorovaikutus kehittää jännitteitä. Komplikaatiovaiheessa vaikeudet yleensä kasaantuvat ja kasvavat, samalla myös lukijan odotukset, miten kaikki päättyy. Kerronta etenee vaihe vaiheelta kohti tavoitetta, vakaata tilaa.

Kliimaksi

Komplikaatio on kehittynyt vaiheittain ja saavuttaa huipunsa kertomuksen kliimaksissa. Se on juonen kannalta ratkaiseva käännekohta, jossa konflikti on kiihkeimmillään ja vaatii laukeamista.

Ratkaisu

Konflikti ratkeaa, ainakin väliaikaisesti, ja eksposition epävakaa tila raukeaa. On saavutettu tavoiteltu vakaa tila. Kliimaksin käännekohta ohjaa tekemään ratkaisun. Se voi olla selkeän yksiselitteinen niin kuin juoninovellissa, mutta ratkaisusta voi avoimessa novellissa olla vain suuntaa antava viittaus.

KAKSI NOVELLITYYPPIÄ

klassinen juoninovelli

- * pääpaino tapahtumien ulkoisessa kulussa
- * usein kronologinen etenemisjärjestys
- * muoto, rakenne, kieli ja sen vivahteet merkittäviä
- * toistuva johtomotiivi toimii juonellisenä rakennetekijänä (Boccaccio: Metsästyshaukka)
- * yllättävä käännekohta tyypillinen
- * ratkaisu selkeä
- * suljettu loppu: viritetty tilanne tai tapahtumaketju päättyy selkeästi

tsehovilainen novelli

- * sisäinen tapahtuminen etualalla
- * tunnelmat ja mielialat keskeisiä
- * henkilöiden suhteet ja heidän ongelmansa (sisäiset ja ulkoiset)
- * juoni ei sinänsä tärkeä, johtomotiivi puuttuu
- * sisäisen muutoksen elämys, ongelma selviää tai saa aikaan muutoksen, joka on luonteeltaan pysyvä
- * ratkaisusta vain viite
- * usein avoin loppu: novelli kertoo vain harkitun katkelman päähenkilön (henkilöiden) elämän merkittävästä vaiheesta; elämä jatkuu, mutta muuttuneena